

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Ndc/23/2021
Identifikačné číslo spisu: 1221205258
Dátum vydania rozhodnutia: 27.01.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1221205258.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v o v e c i starostlivosti súdu o maloleté deti: 1/ J. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O., 2/ S. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A., deti rodičov: otec K. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I., matka K. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A., vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 18P/52/2021, o návrhu otca na príkazanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti, takto

rozhodol:

Návrhu na príkazanie veci Okresnému súdu Bratislava II n e v y h o v u j e .

Odôvodnenie

1. Okresnému súdu Zvolen bolo dňa 28.10.2021 postúpené podanie K. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I., otca maloletých detí (ďalej iba „otec malých detí“, alebo „navrhovateľ“) označené ako „Návrh príkazania sporu súdu tej istej inštancie z dôvodu vhodnosti a nezávislosti príslušnému Okresnému súdu Bratislava II podľa § 39 ods. 2 CSP zákona č. 160/2015 Z. z. v konaní o návrhu na zmenu úpravy styku otca s maloletými deťmi na čas do rozvodu manželstva alebo na čas do obnovenia spolužitia manželov a zmeny na dočasnú výhradnú osobnú starostlivosť otca o maloleté deti na čas do rozvodu alebo do obnovenia spolužitia s návrhom zmeniť uznesenie Okresného súdu Zvolen ECLI:SK:OSZV:2021:6721201609.2 sp. zn. 15P/16/2021 IČS: 6721201609 z 19.05.2021, ktoré bolo potvrdené a zmenené Krajským súdom v Banskej Bystrici ECLI:SK:KSBB:2021:6721201609.1 sp. zn. 14CoP/23/2021-531 IČS: 6721201609.“

2. Návrh na príkazanie veci Okresnému súdu Bratislava II podaný v zmysle § 39 ods. 2 CSP odôvodnil navrhovateľ tým, že na Okresnom súde Bratislava II prebieha v právnej veci navrhovateľky K. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. proti manželovi K. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., pod sp. zn. 59P/15/2021 konanie o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom. Navrhovateľ ďalej uviedol, že vzhľadom k tomu, že neodkladné opatrenie upravilo rodičovské práva a povinnosti len v obmedzenom rozsahu, bol nútený na základe písomného potvrdenia Okresného súdu Bratislava II o očakávanej dlhej dobe súdneho konania 59P/15/2021 podať aj daný návrh, ktorý nie je návrhom na vydanie neodkladného opatrenia, ale je návrhom na príkazanie sporu na úpravu rodičovských práv a povinností do rozvodu alebo do času obnovenia spolužitia. Z návrhu ďalej vyplýva, že podľa navrhovateľa sa paralelným vedením sporov pred Okresným súdom Zvolen a Okresným

súdom Bratislava II neprimerane naťahuje čas rozhodovania, trpia deti od únosu dlhšie a dochádza k porušovaniu zásady hospodárnosti, práv maloletých detí i otca a k nenáhodným chybám a duplicitám v rozhodovaní súdnych orgánov, pričom Okresný súd Zvolen je podľa navrhovateľa personálne prepojený s manželkou.

3. Podľa § 39 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), na návrh ktorejkoľvek zo strán možno spor prikázať inému súdu tej istej inštalácie aj z dôvodu vhodnosti.

4. Podľa § 39 ods. 3 CSP, o prikázaní sporu rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu a súdu, ktorému sa má spor prikázať.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal návrh navrhovateľa na prikázanie veci vedenej na Okresnom súde Zvolen sp. zn. 18P/52/2021 a dospel k záveru, že neexistuje dôvod na prikázanie veci Okresnému súdu Bratislava II z dôvodu vhodnosti.

6. Súd zdôrazňuje potrebu mať na zreteli, že miestna príslušnosť súdu, ktorý má vec prejednať, je základnou zásadou, pričom prípadná delegácia inému súdu je len výnimkou z tejto zásady. Predpokladom rozhodnutia súdu o prikázaní veci z dôvodu vhodnosti podľa § 39 ods. 2 CSP je predovšetkým existencia okolností, ktoré umožňujú hospodárnejšie a rýchlejšie prejednanie veci. Pri rozhodovaní súd musí dbať, aby pre takéto rozhodnutie boli nielen splnené podmienky, ale musí tiež rešpektovať ústavné právo zakotvené v článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi a príslušnosť sudcu stanoví zákon.

7. Taktiež podľa článku 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon. Podstatou práva na zákonného sudcu je, že príslušnosť súdu pre riešenie konkrétnej veci sa musí riadiť vopred stanovenými pravidlami, a že podľa vopred stanovených pravidiel sa musí odohrávať aj pridelenie veci konkrétnemu sudcovi alebo senátu v rámci takto určeného súdu. Zásada zákonného sudcu predstavuje jednu zo základných záruk nezávislého a nestranného súdneho rozhodovania v právnom štáte a podmienku riadneho výkonu tej časti verejnej moci, ktorá bola súdom ústavne zverená. Dodržanie všeobecných zákonných podmienok určenia príslušnosti súdu je zárukou toho, že nedôjde k svojvoľnému určovaniu príslušnosti súdu, ktorého cieľom by mohlo byť ovplyvnenie výsledku súdneho rozhodovania (viď napr. nález Ústavného súdu Českej republiky z 12. marca 2009, sp. zn. III. ÚS 529/08).

8. K prikázaniu veci inému, než príslušnému súdu by malo dochádzať len výnimočne a zo závažných dôvodov, keď dôvody odňatia veci príslušnému súdu a jej prikázanie súdu inému sú natoľko významné, aby dostatočne odôvodňovali prelomenie citovaného ústavného princípu zákonného sudcu. Dôvody vhodnosti podľa § 39 ods. 2 CSP môžu byť rôzne v závislosti od predmetu preskúmania, postavenia účastníkov konania a iných okolnostiach. Dôvody na strane účastníkov konania vyplývajúce z ich postavenia môžu mať najmä osobnú, zdravotnú, finančnú, prípadne sociálnu povahu. Pôjde však predovšetkým o skutočnosti, z ktorých je možné vyvodiť, že iným, než príslušným súdom, bude vec prejednaná rýchlejšie a hospodárnejšie. Teda dôvodom na výnimku z tejto zásady na základe návrhu na delegáciu z dôvodu vhodnosti môžu byť len také okolnosti, ktoré celkom jednoznačne a zároveň v súlade s o zákonom a ústavným právom na zákonného sudcu odôvodňujú vhodnosť prejednanie veci iným, než príslušným súdom. Vzhľadom na charakter delegácie sporu ako výnimky zo zásady, že vec prejednáva a rozhoduje súd, ktorého príslušnosť vyplýva zo zákonom stanovených pravidiel vecnej a miestnej príslušnosti, musí mať však aj dôvod delegácie vždy výnimočný charakter. V neposlednom rade nadriadený súd berie do úvahy aj prípadné dôsledky navrhovanej delegácie a starostlivo skúma, či delegovaním sporu inému súdu nedôjde k tomu, že obdobným spôsobom zaťaží druhú stranu sporu.

9. Pri posudzovaní dôvodnosti použitia inštitútu prikázania veci z dôvodu vhodnosti (delegácie vhodnej) vzal Najvyšší súd Slovenskej republiky na zreteľ predovšetkým to, či by konanie na Okresnom súde Bratislava II bolo s prihliadnutím na individuálne okolnosti danej veci rýchlejšie a hospodárnejšie, než na miestne príslušnom Okresnom súde Zvolen.

10. Najvyšší súd SR konštatuje, že na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých (úprava výkonu rodičovských práv a povinností) je podľa § 112 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok miestne príslušný súd, v ktorého obvode má maloletý v čase začatia konania bydlisko určené dohodou rodičov alebo iným zákonným spôsobom. Z obsahu návrhu otca maloletých detí vyplýva, že maloleté deti bývajú aktuálne striedavo u otca na adrese I. a u matky v okrese J.. Konštatovanie otca o striedavom bydlisku detí v okrese J. svedčí o dohode rodičov na mieste bydliska maloletých detí v okrese J., pričom svoje tvrdenie o únose maloletých detí matkou otec relevantne nepreukázal. Navrhovateľ rovnako dostatočne nekonkretizoval a nepreukázal svoje tvrdenia o personálnom prepojení Okresného súdu Zvolen s matkou maloletých detí v o vzťahu k sudcom Okresného súdu Zvolen, majúce skôr charakter námietky zaujatosti, preto sa nimi Najvyšší súd Slovenskej republiky pri rozhodovaní o návrhu na prikázanie veci inému súdu nezaoberal.

11. Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dôvody uvádzané navrhovateľom nevykazujú znaky takej výnimočnosti, aby bolo možné jeho návrhu vyhovieť. Prikázanie veci Okresnému súdu Bratislava II by podľa najvyššieho súdu neprineslo výrazné zjednodušenie prístupu k súdu pre účastníkov konania, zdržiavajúcich sa v okrese J., skôr naopak a ani by nepredstavovalo väčšiu hospodárnosť, či urýchlenie konania o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu, príp. do obnovenia spoluzitia manželov, oproti takémuto konaniu uskutočňovanému pred Okresným súdom Zvolen.

12. Vzhľadom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že v danom prípade nie sú splnené podmienky pre prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti v zmysle § 39 ods. 2 CSP, a preto návrhu otca maloletých detí nevyhovet.

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.